

HET NIEUWS VAN DEN DAG

VOOR NEDERLANDSCH-INDIË

Versijnt dagelijks. Zou-
en feestdagen uitgezond.
Abonnementen per
kwartaal (Stad) f 7.50
N.-Indië (p. post) „ 9.—
Buitenland „ 12.50
Met „d'Orléant“ resp.
f 10.—, f 11.—, f 16.—
Uitgever
N. V. HANDEL MIJ.
ALBRECHT & CO.

Directeur
W. G. N. DE KEIZER

Hoofdredacteur
W. A. VAN GOUDOEYER

Advertentie: Per
5 woorden of gedeelte
daarvan f 0.75; mini-
mum f 3.75 per plaat-
sing; Regel-tarief, per
regel f 0.50; minimum
f 4.— per plaatsing.

Advertentie-kosten bij
vooruitbet. Tel. adres:
„Dagbladen Batavia“.

Angstpsychose Ongemotiveerd! — zegt Batavia

Eenstemmig Oordeel van Batavia's Financieele Experts

Overdrijving door Beeldspraak Getypeerd: Eerst
Zag men het Dak niet, nu den Vloer niet

Realiteit Ligt Wel Weer in het Midden

Intrinsieke Fondsenwaarde Bo- ven Noteeringen van Heden

De angstpsychose van den belegger, tot uitgang komend in de scherpe koersdalingen op alle effectenbeurzen en in die daling voedsel vindend voor nieuwen angst, was voor het „Nieuws“ aanleiding de opinie te vernemen van een aantal leidende figuren op financieel gebied te Batavia. Met als doel: het gevoel van angst en oorlogsvrees tot zijn juiste proporties terug te brengen en de situatie op de fondsenmarkt terug te voeren tot de realiteit, voorzover die zich in Indië laat vaststellen. De meeningen van een aantal financieele experts volgen hier.

De heer M. H. Woutman, president van de Factorij der Nederlandsche Handel Maatschappij, vat zijn oordeel over het gebeuren der laatste dagen als volgt samen:

„De angst voor den soliden terugkeer van vrees te bestaan. De waarde van goede fondsen ligt, blijkens de te verwachten dividenden, behoorlijk boven het peil, waartoe de noteeringen thans zijn ingezakt. Blijkens telefonische mededeeling van Amsterdam, gisteravond, adviseert Amsterdam niet te verkopen, een advies van vasthouden, dat wordt onderstreept door een tweede uit Amsterdam afkomstig feit, n.l. dat thans reeds koopers in de markt komen die kapitaal beschikbaar hebben en de positie gunstig zien om dit te beleggen. Er hebben veel speculatieve posities geloopt, erger dan noodig is zijn de koersen door de liquidatie dier posities — om niet te zeggen: executie! — ingezakt en dit is nu eenmaal nooit prettig. Doch de op alle beurzen sterk overheerschende oorlogsvrees lijkt wel zeer overdreven; als de angst voorbij is, zal dit in de noteeringen wel tot uiting komen.

Het Dak en de Vloer

De heer J. Berendsen, directeur van de N. I. Escompto-Maatschappij: Economisch is de koersdaling van de laatste dagen ongemotiveerd. Veel fondsen, thans scherp ingezakt, zijn nog steeds absoluut koopwaardig. Echter overheerscht op de effectenmarkten in dezen tijd de politieke tendens. Deze is van Indië uit moeilijk te beoordelen; zij is ook niet geheel duidelijk, evenmin als de angst verklaarbaar is, die uit de jongste koersbewegingen wel bijzonder sterk spreekt.

Men kan de zaak zoo stellen: in het begin van dit jaar is men vooruitgelopen op den voorspoed. Men zag bij wijze van spreke het dak niet. Nu daarentegen is men veel te somber, nu ziet men — om de beeldspraak vol te houden, den vloer niet. ... De overdrijving die hier uit spreekt, zal wel weer overdrijven. ...

De Waarheid in 't Midden

De heer W. A. Jonckheer, wnd. directeur van de Nederlandsch-Indische Handelsbank, formuleert zijn opinie aldus:

Een ding is duidelijk: twee maanden geleden noteerden H. V. A.'s 560, dat was toen erg hoog; nu staan zij 413-415 en dat is erg laag. De waarheid zal wel in het midden liggen. Een tijd geleden was het een kwestie van *overdone* en *overdoing*, nu zien we het tegenovergestelde en ook dat kan niet juist zijn.

Felt is echter, dat de commodity-market geleidelijk is ingezakt en dat daarmee de winstkansen wat kleiner zijn geworden. Neem de vroegere hoogteverwachtingen voor vezel; de kansen voor de suiker; de koffie die nog altijd achter ligt; de rubber, die toch 43 heeft gedaan en nu voor 29 cent van de hand gaat. Het is vanzelfsprekend dat deze verminderde winstkans op de koersen inwerkt.

Dit wettigt echter niet een zoo grooten val. Daaraan lijkt de oorlogspraat schuldig, waarnaar men in Europa met groote aandacht luistert. Hier doet dit niet zoo somber in en hechten meer waarde aan wat er in het Verre Oosten gebeurt. Een Stillhalte van Japan, naar het voorbeeld van dr. Schacht, een kunstmatige yen en alles wat zich als handelsbelemmering daaromheen groepeer, is voor Indië's economischen toestand veel belangrijker dan een betrekkelijk los oorlogsgerucht dat ook wel weer verdwijnen zal.

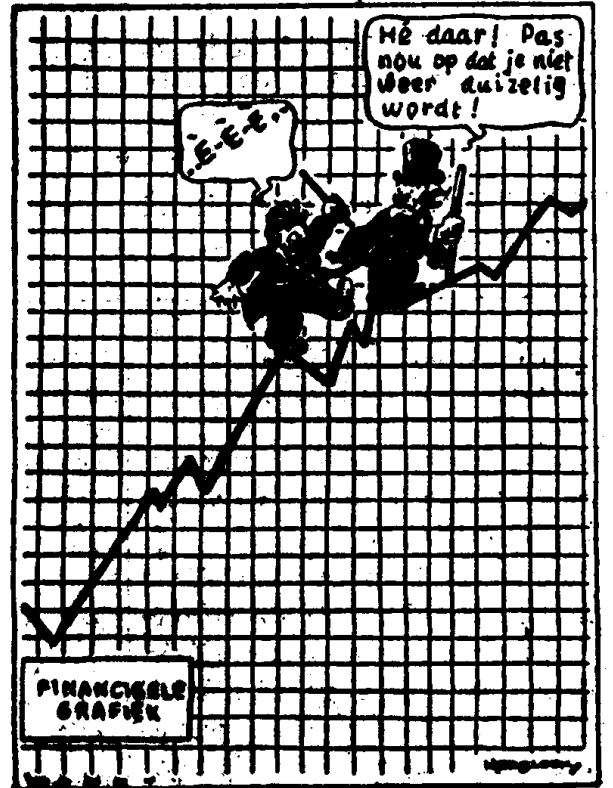
Om op de beurs terug te komen: moet men nu kopen? Op de verwachting dat alles weer naar boven gaat? Beheerschtheid lijkt mij het wachtwoord. Ik geloof niet in een stelle avans na deze stelle daling. Wel algemeen is thans het besef doorgedrongen, dat het toch niet heelemaal botertje tot den boom is! ... Wat zich op de beurzen heeft afgespeeld, geeft onontkoombaar schokken en het herstel der noteeringen zal langzaam en draaiend gaan, waarschijnlijk ook niet tot het hoge niveau dat enkele maanden geleden werd bereikt en door den diepen val van deze weken en dagen gevolgd werd.

Makelaars-opinie

De firma Dunlop en Kolff te Batavia gaf haar opinie over het storm-

Coming Events

. werpen hun schaduwen vooruit. Een Amerikaansch blad publiceerde half December van het vorig jaar deze waarschuwende caricatuur van twee financieele Alpinisten, op weg naar den duizelingwekkend top der fondsen-grafiek, — pas maar op, dat je niet weer duizelig wordt, broer! zegt de gids. . . .

achtig verloop van de Batavia-Gall van gisteren en haar verwachtingen omtrent het betraspect voor de komende dagen als volgt was:

In twee opzichten heeft de Bataviasche Beurs gisteren een typische beursoverdriving getoond: het geloof aan de onzinnige geruchten over een naderenden oorlog, welke sinds eenige dagen de ronde deden en daarnaast een onverklaarbare angst, dat de aandelenmarkt steeds zou dalen tot een niveau, dat van verkopen geen sprake meer kan zijn.

Het had gisteren veel van een „sauve qui peut“, een terugtocht begonnen door hen, die „op de maand“ hadden gekocht en gevolgd door beleggers, die destijds met contant geld hun stukken hadden opgenomen.

En juist de omstandigheid, dat die laatste-groep hun papier op de markt hebben gegooid, typeert de angstpsychose, welke gisteren hier op Batavia en Maandag op het Damrak heeft geheerscht.

Dat zij, die op termijn gekocht hebben, uit vrees voor komende lagere koersen, hun verlies, willig of onwillig nemen, is nog te begrijpen, maar uit welke overwegingen de contante koopers zich van hun bezit hebben ontdaan, dat blijft nog een raadsel.

Zooals de markt zich na den voorlaatsten val, dat is nu een veertien dagen geleden, toonde, mocht men reeds gerust spreken van een gezonde technische positie. Thans is zij o n d e r g e w a r d e e r d. Dit geldt niet alleen voor de z.g. 1e klas fondsen, welke iedereen zoo uit de effectenlijst kan uitpikken, doch grosso modo ook voor vrijwel alle rubrieken.

Het valt moeilijk te voorspellen, hoe het verdere koersverloop zal zijn.

Zoo'n instorting brengt soms hier en daar nog enkele naweesen met zich mede.

Beurservaring leert echter, dat op dit zoo sterk verlaagde niveau, koopers met contante middelen de beste fondsen bij kleine posten opkoopt, dat papier „uit de markt“ nemen, waardoor het aanbod moet verminderen, dat op zijn beurt de markt den noodigen steun zal geven. Geleidelijk aan gaan de koersen omhoog, de beurs herstelt zich van deze laatste inzinking, die — nogmaals — onnooilig is geweest.

Niemand weet natuurlijk hoe de internationale politieke situatie zich zal ontwikkelen, doch afgezien daarvan, zal de beurs in de komende dagen of weken een stijgende lijn moeten vertoonen.

Van de firma Gijsselman en Steup vernemen wij het volgende:

Men mag aannemen, dat na de instorting van gisteren, het ergste voorbij is. De koersen zijn op het Damrak en th. de Binnen-Nieuwpoortstraat Maandag en Dinsdag zoo gekelderde, dat de bodem wel bereikt is. Het is best mogelijk, dat enkele van de kleinere houders hun papier toch nog moeten verkopen, doch daartegenover staat, dat er meerderen zijn, die op dit niveau wat men noemt „in de markt stappen“. Voor hen, die met contante middelen de stukken kunnen opnemen en vasthouden, is een daling als die van gisteren de goede gelegenheid om hun effecten-portefeuille te vergrooten en te verbeteren.

Zonder eenig makelaars-advies te willen geven, kan met vrijwel alle zekerheid gezegd worden, dat het huidige prijsniveau aantrekkelijk is voor hen, die hun aandelen thans kopen om ze later met winst van de hand te doen of het papier willen houden, aangezien het rendement uitstekend is. Van zeer vele fondsen is de intrinsieke waarde nu hooger dan de koers.

Wij verwachten, onvoorziene gebeurtenissen uitgesloten, een herstel op de aandelenmarkten, ondanks de gevoelige verliezen, welke geleden zijn, en een duidelijke aanwijzing hiervan vond men reeds gisteren, toen bij het overwegend aanbod zich de vraag stelde van een zijde, waaruit de beursman kon concludeeren, dat hier goede beleggers in de markt kwamen.

En dan is er nog iets, de balstiers hebben zich teruggetrokken,

Daling van f 800 Millioen

De „Telegraaf“ berekent, aldus een Aneta-telegram uit Amsterdam, dat de beurswaarde van 82 der voornaamste Nederlandsche fondsen sinds ultimo Augustus is gedaald met rond achthonderd miljoen.

De daling van 1 op 11 October beliep in procenten voor: banken 12.7, industrieelen 21.4, gas en electriciteit 34.4, handelsvennootschappen 28.2, mijnbouw 25.3, olie 43.3, rubber 46.3, scheepvaart 25.3, suiker 32.7, tabakken 52.2, thee 34.3, spoorwegen 16.3, trammen 7.3.

Zwerftochten door Oedjoeng Koelon

Aangevallen door een Neushoorn, doch door
Pijsnel Verstoppden Achter een Boom Gered

In een Tent Vol Bloeddorstige Ondieren

Weinig Gegevens Bekend over het Uitgestrekte Reservaat

Zoals bekend, vertrok in het laatst van Augustus jl. de heer Hoogerwerf in opdracht van den Directeur van 's Lands Plantentuin naar het Wildreservaat Oedjoeng Koelon, ten einde daar een onderzoek in te stellen naar het voorkomen en den stand der verschillende wildsoorten, speciaal naar die van den neushoorn, na de bekende groote strooperijen op deze zeldzame diersoort in het laatst van 1935 en begin 1936.

Aan een onderhoud met den heer Hoogerwerf ontleenen wij het volgende.

De heer Hoogerwerf sprak er zijn verwondering over uit, dat, ondanks het feit, dat Oedjoeng Koelon reeds tallooze malen door onderzoekers en jagers werd bezocht, toch tot nog toe zoo weinig gegevens bekend zijn over dat deel van dit uitgestrekte gebied dat niet gelegen is langs de kust of in de onmiddellijke nabijheid daarvan. Bovendien is gebleken, dat de opgave van de vegetatie, zoals die op de topografische kaart staat aangegeven, veelal niet met de werkelijkheid overeenstemt, terwijl de onderzoeker tevens tot de conclusie kwam, dat verschillende kali's niet juist zijn ingetekend, zoowel wat de richting als wat de lengte betreft. Zoo is b.v. de Tji Genter, die op de kaart van den Topogr. Dienst (Bl. 32/38 D 32/39 B en D) als een kali van ongeveer 2 km is getekend, in werkelijkheid een der grootste rivieren van Oedjoeng Koelon.

Een Tijgerin

Het is een der fraaiste rivieren van Oedjoeng Koelon. Ongeveer 5 km stroomopwaarts, waar de kali zeer breed is, hebben zich fraaie zandsteenterrassen gevormd, die wellicht nog nimmer door Europeanen werden bezocht.

In dit gebied werd midden op den dag een prachtige tijgerin aangetroffen. Het dier lag languit in de kali; slechts een deel van den rug, de kop en het puntje van den staart waren boven de oppervlakte van het water zichtbaar. Enkele seconden kon deze koningin van het woud hier worden gadeslagen. Toen zij de vreemde bezoekers gewaar werd, gleed zij als een bruingeel fantoom het donkere bosch in. Uit het achtergelaten spoor bleek, dat het een bijzonder groot dier was. Door een oude neushoorngeul was het den wal opgelopen om in het donkere bosch te verdwijnen.

Interessant was eveneens een tiental otters, die in het heldere water van deze rivier op de vischvangst waren.

Ook werden vele varanen waargenomen. Het heldere water wemelde van visschen, meestal niet grooter dan 10 tot 15 cm lang, verder waren er talrijke groote kikker-visschen, terwijl ook enkele kleine schildpadden, werden aangetroffen.

Een tweede groote rivier, eveneens uitstroomend in de Welkomstbaai, is de Tji Karang, die bijna twee dagen door den heer Hoogerwerf werd gevolgd.

Langs de Kali

Dit volgen van de kali's geschiedde niet met het doel de richting en de lengte ervan te bepalen, doch uitsluitend om op deze wijze een indruk te verkrijgen van den wildstand in den omtrek der waterlopen. Het is een bekend feit, dat men in den drogen tijd door het volgen van een kali het best kan vaststellen, wat een bepaald gebied aan wild bevat.

Men dacht dat het zonder kostbare voorbereidingen onmogelijk was tot in het hartje van Oedjoeng Koelon door te dringen, terwijl verondersteld werd, dat men daar direct te kampen zou hebben met gebrek aan zoet water. Dit valt echter mee.

Het voortdurend kappen van een „oerat" door de begroeiing maakt het loopen in dit terrein intusschen buitengewoon zwaar. Men vordert niet meer dan 1/2 tot 1 km per uur.

De Inlandsche gidsen, die den heer Hoogerwerf vergezelden, lieten enkele kms van de kust nergens meer den weg, zoodat uitsluitend op het kompas moest worden geloopt. Belangrijke afdwalingen zijn gelukkig niet voorgekomen, zoodat steeds op tijd de kust werd bereikt om opnieuw

te fourageeren bij de Madoereesche prauw. Met het hoofd van de bemanning van dit vaartuig werd vooraf afgesproken waar en wanneer ongeveer de expeditie weer voor den dag zou komen.

Wildstand

Over den wildstand in het reservaat is de heer Hoogerwerf zeer enthousiast. Hij heeft de overtuiging, dat dit gebied zeker een der belangrijkste reservaten is, die wij thans in den archipel hebben. Het is voor den natuurliefhebber, die niet tegen wat moeite en ontberingen opziet, een genoeg hier eenigen tijd door te brengen. Dit is echter alleen mogelijk in den drogen tijd, daar de regentijd het kampeeren zeer bemoeilijkt. Bovendien heeft men het geheele jaar door veel last van malaria-muskieten, waarvan men er niet zelden 15 tot 20 per avond kan vangen in een z.g. muskietenvrije tent.

Op de vraag hoe het nu feitelijk gesteld is met het „tjigersurplus", waarvan enkele jaren geleden gewag werd gemaakt, deelde de onderzoeker mede, dat hij van een teveel aan tijgers tijdens zijn bezoek niets had gemerkt. Er werden betrekkelijk weinig sporen gevonden. De meening, dat deze roofdieren tot het verslaan van bantengs zouden zijn overgegaan, omdat zij gebrek zouden hebben aan ander voedsel, moet als onjuist worden aangemerkt, daar het in het wildreservaat wemelt van varkens, die men niet zelden in troepen van 6, 8 en 10 stuks bij elkaar ziet. Ook kidangs komen in grooten getale voor. Herten zijn minder algemeen; toch werd eenmaal een troep van 15 stuks bij elkaar gezien, w. o. enkele prachtige bokken, een andermaal een troep van 12 stuks, w. o. twee mooie bokken, terwijl meermalen 3 tot 5 exemplaren bijeen werden aangetroffen en een enkele maal een bok alleen.

Er is dus voor tijgers nog voedsel genoeg, voordat zij zich op bantengs behoeven te werpen. Dat zulks toch geschiedt, zooals uit het vinden van talrijke overblijfselen werd geconstateerd, moet naar de meening van den heer Hoogerwerf worden verklaard uit de voorliefde, welke enkele tijgers waarschijnlijk voor dit wild hebben.

Volgens den heer Hoogerwerf behoeft voorloopig niet te worden gevreesd dat de bantengstand door de tijgers ernstig bedreigd wordt. Het beste wat men Oedjoeng Koelon thans kan geven, is algeheele rust. Dus geen afschot van welk soort wild dan ook, daar hiertoe niet de minste noodzaak schijnt te bestaan.

Van wilde honden werd niets gemerkt en ook geen enkel spoor aangetroffen. De Inlanders hierover ondervraagd, verklaarden die dieren nimmer te hebben gezien.

Weideplaatsen

Gevaar voor den bantengstand en van den stand der herten dreigt naar de meening van den heer Hoogerwerf van andere zijde. Gebleken is n.l. dat vele mooie tegals (weideplaatsen) waren volgegroeid met tjenteh (lantana) en andere snel opschietende vegetatie, die deze plaatsen als weideplaats ongeschikt maken. Hieraan dient in de naaste toekomst wel de noodige aandacht te worden geschonken.

Gevraagd naar den neushoorn, deelde de heer Hoogerwerf mede, dat thans geen uitvoerige mededeelingen hierover kunnen worden gedaan. Alleen kon worden gezegd, dat de badakstand den heer Hoogerwerf persoonlijk is meegevallen, in verband met de vele sporen, welke werden aangetroffen. Eenmaal werden sporen gevonden van drie dieren bij elkaar en meermalen van twee bij elkaar. Sporen van kleine dieren werden niet gezien. Het kleinste spoor, hetwelk werd gevonden, was afkomstig van een jong, dat, hoewel nog vergezeld door de moeder, toch zeker wel minstens 8 jaar oud moet zijn geweest.

Tot driemaal toe zag de heer H. neushoorns op zijn weg, eenmaal in een modderbad, waaruit het dier werd opgejaagd en wegliep. Doch toen de heer H. bezig was

Dertig jaar geleden, toen het in Oedjoeng Koelon nog wemelde van neushoorns. Sedert dien zijn er heel wat van de thans nog sporadisch voorkomende badaks gestroopt.

de achtergelaten sporen na te meten, keerde het dier terug en rende op den onderzoeker af. Deze vluchtte en verstopte zich achter een boom op korten afstand van den badak. Het dier bleef staan, zag niemand meer en liep weg in de richting, waaruit hij was gekomen. De heer H. achtte

te het intusschen beter niet verder te experimenteren en naar de oorzaak van het gedrag van het dier maar liever geen onderzoek in te stellen. Hij was er van overtuigd, dat het beest kwaadaardig was en dat hier van een „narrow escape" moet worden gesproken.

W. Timann

Nieuwe Deutsche Consul-Generaal

Met de „Tjisalak" van de J. C. J. L. is hedenmorgen uit Hongkong te Tandjong-Priok gearriveerd de heer W. Timann, de nieuw-benoemde Deutsche consul-generaal te Batavia.

De heer Timann werd aan boord verwelkomd door dr. Klayber, consul van Duitschland te Batavia, en voorts eenige vooraanstaande Deutsche ingezetenen van Batavia.

In een kort onderhoud, dat wij na aankomst van de boot hedenmorgen aan boord met den heer Timann hadden, vertelde hij ons hoe hij met zijn echtgenoot van Han-

De heer W. Timann, de nieuwe Deutsche consul-generaal, die hedenmorgen met de „Tjisalak" te Priok arriveerde.

kow, waar hij tot dusver consul is geweest, per vliegtuig naar Hongkong moest rijden, aangezien de spoorverbinding met Hongkong door Japansche bommenwerpers vernield was.

Met het vliegtuig duurde de reis naar Hongkong slechts vijf uur. Daarbij werd steeds tamelijk hoog gevlogen, aangezien het land op dat traject bergachtig is.

De heer Timann vertelde ons voorts, dat het leven in Hankow normaal is. Er zijn eenige luchtaanvallen door de Japanners gedaan, waarvan een zware, n.l. op 25 September.

Hankow heeft wel militaire objecten, zooals een groote kruutfabriek en arsenalen, doch deze zijn bij de luchtaanvallen niet geraakt.

Bij zijn aankomst te Hongkong trof het den heer Timann, hoe vol de stad was door vluchtelingen uit Shanghai. Velen beginnen echter weer naar Shanghai terug te keren.

Op onze vraag, of de heer Timann ons iets kon mededeelen over den tegenwoordigen export van Deutsche goederen naar Chi-

na, deelde hij ons mede, dat b.v. vorig jaar deze export in totaal 130 miljoen Mark bedroeg. Hij merkte hierbij op, dat China nog zeer veel gelegenheid biedt voor Europeesche landen wat betreft de economische ontwikkeling van het land.

In het binnenland kunnen nog tal van nieuwe verbindingen worden aangelegd, welke voor de ontsluiting van de zeer uitgestrekte gebieden urgent zijn. Daar ligt nog een groot arbeidsveld open voor economische en industriele activiteit en Duitschland besteedt er alle aandacht aan.

De Nieuwe Middenstanders

Gisteravond kwamen op uitnodiging van de nieuwe Middenstandsvereniging een aantal zakenmensen in de bovenzaal van Maison Versteeg bijeen om aan te hooren welke de bedoelingen en de plannen van deze nieuwe vereniging zijn.

Het Voorloopig Comité zette bij monde van den heer Ter Laag uiteen welke de redenen waren voor afscheiding en welke de onoverbrugbare bezwaren waren om eenheid te bewaren, resp. die bereid op den duur te verzekeren.

Men vermeed daarbij zorgvuldig kwesties van persoonlijke aard aan te roeren en ook gedurende het latere debat werden pogingen om het verleden op te raken resoluut afgewezen. Duidelijk werden doelstelling en de plannen der nieuwe vereniging uiteengezet. De nieuwe vereniging wenscht zich op een breeder plan te bewegen en uitsluitend productieven arbeid te verrichten.

Na de uiteenzetting van het Voorloopig Comité lichtte de heer Cohen de verhouding tot het Crisis Invoer-Bureau toe, waarna gelegenheid bestond tot het stellen van vragen waarvan een ruim gebruik werd gemaakt. Hierna werd gepauzeerd om gelegenheid te geven tot opgave als lid, waarvan meerderen gebruik maakten, zoodat de nieuwe vereniging met een 25-tal leden in zee gaat. Onmiddellijk hierna gingen de leden over in besloten vergadering en werden vele punten vlot en in een prettige sfeer afgehandeld.

Het voorloopig comité zal gedurende de eerstvolgende 6 maanden het bestuur vormen. Het bestaat uit de heren Ter Laag (de la Mar), Cohen (Java Stores), Kok (Muziekhandel Kok) en Wesselo (Gebr. v. Kempen & Vos), die zich nog van de medewerking van een vijfde lid zullen verzekeren.

Herdenking Dr. Abraham Kuyper

Naar wij vernemen, zal door de plaatselijke afdeling van de C. S. P. alhier binnenkort de geboortedag van dr. Abraham Kuyper en van jhr. De Savornin Lohman herdacht worden.

Op 29 Dd. is het 100 jaar geleden dat dr. Kuyper werd geboren.